

ЦИЈЕВА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 90 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се приима само у годишњим и полугод. роковима.

Појединачни број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

о

ванредном кредиту од перпера 230.000 (двјеста тридесет хиљада перпера) за покриће ванредних државних потреба.

Чл. 1.

Овлашћује се Књажевска Влада, да за покриће ванредних државних издатака, учињених на издржавање пребјеглих Херцеговаца у Црну Гору приликом анексије Босне и Херцеговине, може утрошити из државне готовине суму од перпера 230.000 — (двје стотине тридесет хиљада).

Чл. 2.

У горњу своту улазе на исти циљ утрошене суме од перпера 15.000 — (петнаест хиљада перпера) на рачун партије 189. буџета за 1909. годину, и перпера 50.000 — (педесет хиљада перпера), на основу овлашћења из члана 93. Устава за Књажевину Црну Гору и члана 58. закона о државном буџету.

Чл. 3.

Кад овај закон ступи у живот, сви издатци, који су учињени или ће се учинити на циљеве за које је овај ванредни кредит одобрен, ставиће се на рачун одобреног ванредног кредита, а партији 189. буџета за 1909. годину учиниће се повраћај оне суме, која је на тај циљ већ утрошена.

Чл. 4.

Одобрењем овога ванредног кредита има се сматрати, да ванредни кредит од перпера 50.000, одобрен за овај циљ ријешењем Књаза Господара, у смислу члана 93 Устава и члана 58. треће алинеје закона о државном буџету није ни употребљен.

Чл. 5.

Рачун о утрошку овога ванредног кредита поднијеће се Народној Скупштини у смислу закона о државном буџету уз завршни рачун за 1909. годину.

Чл. 6.

Овај закон ступа на снагу кад га Књаз Господар потпише.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његову старају, властима пак запо-

виједамо, да по њему поступају а свима и свакоме, да му се поковају.

Цетиње, 15. јуна 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата.
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквених Послова,
Др. С. Драговић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Др. Ј. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант.
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Др. С. Пламенић с. р.

Министар Правде,
заступник Министра Просвјете и
Црквених Послова,
Др. С. Драговић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин пјешадијских капетана стојеће војске, поручнике: Спасоја Лазаревића, Илију Вујачића, Сава Вукмановића, Вула Томовића, Радована Радовића, Драга Мартиновића и Крста Павићевића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. јуна 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је у пратњи министра унутрашњих дјела г. Ј. Пламенића и члана Држ. Савјета г. бриг. сердара Ј. Вукотића, ономадне у Никшић, а вечерас се вратио на Цетиње.

— Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица послје скоро тромјесечног одсуства вратили су се у понедјељник вече на Цетиње. Пред Двором Њ. Кр. В. Господара очекивали су Њихов долазак чланови Књажевске Владе, Високопреосвештени г. Митрополит Митрофан са Преосв. г. Епископом Кирилом и члановима Св. Синода, државни великодостојници и официрски кор, а остало чиновништво и многобројно грађанство смјестило се било у дворској улици. Кад се је појавио аутомобил с високим путницима, присутни народ поздрављао их је бурним клицањем све док су до Двора стигли. Чим су с аутомобила сишли, Њихова Краљевска Височанства срдечно су се поздравили са Њ. Кр. В. Књазом Господаром и Њиховим Височанствима Књазом Мирком и Књазом Петром, а за тијем се је Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник поздравио и са присутним великодостојницима и члановима официрског кора, па је громким гласом објавио народу, да се враћа веома задовољан са овога пута из Русије, јер га је Његово Величанство Цар, наш моћни Покровитељ, најљубезније примио и тврдо му обећање дао, да неће никад изгубити из вида интересе српског народа. Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник завршио је ускликом: Живио Руски Цар!

што је од присутних бурним и дуготрајним клицањем пропраћено.

Иза тога су Њихова Краљевска Височанства ушла у Двор, да поздраве Своју узвишену Мајку, Њ. Кр. В. Књагињу Милену и Своју сестру Њ. В. Књагињу Вјеру.

С Њиховим Краљ. Височанствима повратили су се и дворска дама Њ. Кр. В. Књагиње Нашљедниковице г-ђца Добне и г. Јово Поповић, начелник пошт. телег. одјељења, а од Котора до Цетиња допратио је високе путнике г. Михаило Поповић, први ађутант Њ. Кр. В. Књаза Господара.

— У сриједу, 17. о. мј., свечано је прослављен дан рођења Њ. Кр. В. Књаза Нашљедника. Уочи дана пријестоница се окитила заставама, а на сами дан било је у 10¹/₂ сати прије подне у манастирској цркви благодарење, на коме је чинодјејствовао Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан са мјесним свештенством, а присуствовали су: Њ. Кр. В. Књагиња Нашљедница, Њихова Височанства Књагиња Наталија, Књагиња Вјера и Књаз Петар, царско-руски отправник послова г. Дјаченко, наши министри и великодостојници, официрски кор и чиновништво у потпуној паради и многобројно грађанство. Послије благодарења пуцаји су са „Табље“ топови, а Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник примао је у свом Двору честитања по уобичајном церемонијалу, док је пред Двором свирала војна музика. Иза честитања настало је дефиловање војске, коју је Господар поздравио ускликом: Здраве дјецо! По подне истог дана био је у општ. парку концерат војне музике, а у вече се свечаност завршила освјетљењем вароши.

— У прошли уторник био је дворски објед у част навог грчког дипломатског агента, акредитованог при нашем Двору, г. Евгениадеса, на који су били позвани инглески отправник послова г. О'Рели са госпођом и инглески војни аташе г. потпуковник Русел са госпођом, као и бугарски отправник послова г. др. Краварев.

РИЈЕЧ

Високопреосвештенишаго Антонија, Митрополита Петроградског, при учучу жезла Преосвештеноме Кирилу, Епископу Захумско-рашке епархије, послја његове хиротоније извршене у Свето-Тројицком сабору Александровске лавре.

Преосвештениши Епископе Кириле, возљубљени о Господу брате! Над тобом се извршила света воља Божија. Полагањем светитељских рука ти си сада примио благодат епископске службе у цркви Христовој. Разгријевај у себи тај примљени свештени дар и нека буде плодносно твоје пастирско дјеловање на ниви Божијој! „Чувај вјерно ти стадо Божије с љубављу и благоугодно, и не господствујући над наслеђем Божијим, него дајући добар примјер стаду“ (1 Петр. 5, 2, 3). С овим новим пуномоћјем и примљеним даром епископске службе прими од свих нас, твоје браће, топли срдачни поздрав и молитвене жеље за Божју помоћ у предстојећем ти светитељском тру-

ду. У највишем степену је значајно што се твоја хиротонија збила Божијим промислом у недељу, када се чита Еванђелско проповиједање, како је Господ наш позвао прва четири света апостола — Петра и Андрију, Јакова и Јована — да буду ловци људи. И тебе је зато позвао Господ. Ово проповиједање узноси нашу мисао к оном великоме часу у историји, када је Господ наш дошао међу људе, који су се налазили у тами и смртној сјени, проповиједајући им еванђелску науку. Из тог првог сјеме на проповиједи о царству Божијем узрасло је разгранато велико стабло Цркве Христове, у чијим се њедрицама и ми сви сада налазимо.

Јер по милости Божјој нијесу били лишени те еванђелске проповиједи ни словенски народи, него просвијећени светом вјером од времена апостолског, били су утврђени у њој непоколебимо апостолским трудом словенских првоучитеља Методија и Кирила. Пред твојом мисли прошла су сва историјска тешка искушења, преживљена у прошлости словенским народима, у твојем срцу болно се одзивљу и данашње велике горчине, и ти зато с трепетом помишљаш о предстојећем ти труду службе у савременим приликама Словенства, узимајући у обзир немоћ своју. Но, возљубљени брате, спомени се апостола, који се хвалио својом немоћи с тога, што се сила Божја врши у човјекајој немоћи. Чувај чврсто залог православља, у ком си васпитан, и учи паству твоју и све, који траже твоје поуке, да буду вјерна дјеца свете православне цркве, тумачећи им, да ће дотле бити живо Словенство, докле буде у цркви православној, по науци светих Методија и Кирила, молећи се и учећи на свом родном језику. С овом вјером успешан ће бити подвиг твоје архијерејске службе, туга ће проћи и твојему срцу синуће свјетлост радости. Нека буде благословен пут твој и нека буде благословени предстојећи ти светитељски труд! У знак твоје свете пуномоћи прими овај жезал архијерејски, и — опет понављам апостолске ријечи — чувај стадо Божије с љубављу и богоугодно.

РИЈЕЧ

Архимандрита Кирила Митровића при наречењу његову за Епископа Захумско-рашке епархије.

Ваша Светости, Богомудри архијереји и оци! Покоравајући се смјерно вољи преблагословеног Бога, дошао сам овамо по заветној мисли и жељи мог узвишеног Господара, благовјерног црногорског Књаза Николе I и са благословом Високопреосвештеног Митрополита нашег Митрофана, и већ сам, изволењем вашим, Богомудри архијереји и оци, а са најмилијивим одобрењем Његовог Императорског Величанства најблагочистијег све Русије Господара Николе Александровића, удостојен наречења за Епископа Захумско-рашке епархије у Црној Гори.

Немоћно обложено (Јевр. 5, 2.) не сматрам себе достојним великог благодатног дара — архијерејског

сана. Особито, схваћајући сву тежину архијерејске службе и то још у времену тешких искушења за православне јужне Словене а нарочито нас Србе, свјестан велике одговорности за службу ту пред Богом и људима и знајући своју недостојност и неспремност — ја са страхом и трепетом у души примам призивање на епископску службу. Но и ако са страхом примам на слаба рамена своја тешко бреме апостолске службе, ипак о-сјећам и неки утјешни глас у срцу своме, који ме кријепи и увјерава, да под тим тешким бременом пачути нећу. То је жива вјера у Господа мога и нада на благодатну помоћ онога што је рекао: *сила моя въ немощи совершается* (2. Кор. 12., 9.). А земља, мила моја Црна Гора, у којој сам Промислом Божијим призван на службу, увијек је била тврди непоколебиви стуб православља. То је познати Балкански Арапат, гдје се ковчег завјета светог православља и с њим неразлучно спојене словено-српске слободу уставно и од поплаве бијесних османлија и лукавих латина, слава Богу, здрав и неоскрњен сачувао! Неизмјерне муке и страдања претрпио је великомученик — Црногорац у многовјековној борби за православље и српску слободу, и за те велике жртве награђен је он изобилно тврдом вјером у Бога и Његову свету заштиту за сјајнију будућност српског народа, награђен је и благоволењем миле и моћне мајке словенске, благовјерне Русије. Такова, потомцима мученичке крви освештана, приврженост Црногораца светој православној вјери и цркви, за коју су они увијек готови жртвовати се, улијева у мене, будућег духовног пастира њиховог, слатку наду, да ће ми то олакшати у великој мјери епископску службу моју. Уједно с тим подржава у мени ту наду и непоколебљива вјера у братску, сродничку љубав и вјероисповједно јединство, које спајају чврсто Богом благословене Господаре руског и црногорског и Богом чуване вјерне им народе. И та, вјекovima утврђена и посвједочена братска љубав и солидарност, даје ми несумњиво увјерење, да при испуњавању архијерејских дужности мојих, никад ми неће оскудијевати духовна помоћ ваша, премилостиви представници велике православне руске цркве.

Богомудри архипастири и оци свети! Црногорски Господар, Његово Краљевско Височанство Књаз Никола I. и Његов народ никад не могу заборавити она неизбројна доброчинства, која је моћна мајка наша Русија чинила и чини непрестано Црној Гори. За та доброчинства гоји свагда највећу благодарност и безграничну љубав према Његовом Императорском Величанству, Његовом Узвишеном Дому и народу руском, мој љубљени Господар, његов Узвишени Дом и сав јуначки црногорски народ. И ја, као будући епископ црногорски не могу а да у овом свештеном часу не изјавим са чувством најдубље благодарности, да ћу вршећи моју архијерејску службу под покровитељством великог чудотворца и угодника Божјег Св. Василије Острошког, непрестано приносити Преблагом Оцу небесном топле молитве за здравље Његовог Императорског Величанства, најблагодативијег Императора Руског и Његовог Узвишеног Дома и за здравље, срећу, напредак и славу вјерног му руског народа. Уједно с тим у дубокој смирености свагда ћу се молити свевисшњему да он по великој својој милости својим благословом утврди на вјеки вјеков постојећу братску љубав и сvezу између Русије и Црне Горе.

Ваша Светости, најмилостивији Арихипастири! Признајем себе недостојним за високу епископску службу у цркви Божјој, али се о-сјећам сретним што ћу, ако Богу угодно буде, удостојен рукоположењем вашим епископске благодати, однијети ваш свети благослов, вама и вашој Богом чувеној пастви срцем и душом оданом црногорском народу — пастви мојој. Но не само непосредној пастви мојој већ и свим православним хришћанима, који масама долазе из свих српских крајева а особито из Босне и Херцеговине у манастир Острог да се поклоне чудотворним моштима светог Василије и да просе душевно и тјелесно исцјелење. Они благослов ваш жељно очекују и примиће га са неописивом радошћу и са вјером и надом на времену и вјечно спасење њихово. А за себе усрдно и смирено молим вас, ангели цркве, помолите се за мене грјешног и недостојног милостивом Оцу Небесном, да се смилује на мене и излије на смјерност моју и-

зобилне дарове, потребите за моју нову службу; да благодат Његова остане на мене у све дане земаљског живота мојега, која ће кријепити слабе силе моје у узвишеној и тешкој епископској служби. Амин.

ЗАПИСНИК III РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 5. јуна 1909. год.

Председавао председник

М. Ђукановић

Секретар

Д. Петровић

Почетак у 9 сати прије подне.

Присутни су министри: Мартиновић, Пламенац, Вукотић и Дрљевић, као и владин повјереник Јовановић.

Сједницу је отворио председник Ђукановић са напоменом, да записник прошлог састанка није могао бити готов, а секретар Петровић је прочитао указ Књаза Господара о подношењу на претрес и ријешење трговинског и пловидбеног уговора с Русијом.

Пријешло се на дневни ред, на којему је као 1. тачка: начелан претрес приједлога закона о измјенама и допунама у закону о монополу дувана. За изјестилачким је столом изјестилац Р. Бошковић и чита.

С. Вулетића је, вели, обрадовала ранија вијест о измјенама и допунама у закону о монополу дувана, и мислио је, да се ту ради о битним измјенама, да он не буде више држава у држави, а не само о измјени једне формалности, под чију ће надлежност спадати ова уставна.

Министар унутрашњих дјела Ј. Пламенац напомиње, да је садашња влада ово питање наслиједила неријешено, схватајући га свестрано с опште-народних и државних интереса акутним, али да је у томе наишла на препреке по ранијим уговорима и закону, па да је с тога за сада изашла с овим приједлогом, ријешена, да у редовном сазиву изађе и са другим радом по овом питању.

Владин повјереник М. Јовановић истиче као основни принцип добре и цијелисходне државне администрације тај, да се све стави на своје мјесто, спајајући све сродне и сличне државне институције. Нада се, да ће се од све измјене видјети користи, и слаже се с одбором допуну у појединостима.

Приједлог је усвојен једногласно како у начелу тако и у појединостима по пројекту и извјештају, послједице незнатних примједба, напомена и објашњења: М. Мијушковића, С. Вулетића, Р. Бошковића, Ф. Јерговића и владин повјереника Јовановића.

2. тачка дневног реда јесте: начелан претрес приједлога закона о жиговини лозова и срећака. Изјестилац је Р. Бошковић и чита.

Владин повјереник М. Јовановић напомиње, да је пројект раније донесен, да је задржан ранији текст и да су измјене и допуне финансијског одбора донесене по жељи министра финансија. Налази, да

је овакав закон потребан Црној Гори, о чему се могао увјерити из мишљења Држ. Савјета, финансијског одбора и из разговора са многим посланицима. Осврће се на оснивање лутрија по другим државама, помињући законско уређење истих, да би своје грађане сачувале од спекулативних радња. Износи као мотив доношењу закона више заштиту грађана — играча него ли фискалну страну, а међутим приходи отуда добивени употребити се на корисне народне привреде. Вели, да се законом иде само на ударање жиговине, док се оснује државна класна лутрија.

Приједлог је у начелу једногласно усвојен, па се затим пријешло на појединачан претрес.

Чланови: 1., 2. и 3, примљени су по пројекту, како их је одбор оставио, без дебате.

С. Вулетић је код чл. 4. ставио примједбу, да би згодно било, да се у њему или у прелазним наређењима одреди, како ће се поступати с досадашњим лозовима с обзиром на могућност кријумчарења, предлагајући и редакцију у том смислу.

Владин повјереник М. Јовановић вели, да је у чл. 8. предвиђен правилник за извађање закона, а ово да је само законска основа за омогућење тога извађања, те је противан Вулетићевом приједлогу.

Чл. 4. примљен је по приједлогу, као и чл. 5. и 6. с допунама одборским, а чл. 7. и 8. по пројекту, без дебате.

Код чл. 9. узео је ријеч С. Вулетић и вели, да се ту ради о концесији, чије давање мора бити законодавно сагласно уставним прописима о томе, те да се не може на овакав начин министар унапријед овлашћивати.

Владин повјереник М. Јовановић се слаже с тим, да је ово концесија, али да се оваквим усвајањем чл. 9. иста вотира, чиме се не гријешу о уставна наређења. Вели, да влада увиђа потребу за оснивање државне класне лутрије, али да је за то потребна претходна студија, за чим се у главном и тежи овим законом.

Министар правде д-р С. Дрљевић тврди, да је ово сасвим коректно са формално-правне стране, а да Вулетић заборава, да је и правилник закон са материјалне стране, па држи, да Скупштина нема разлога, да не усвоји чл. 9. онако, како га је влада предложила, а њено је хоће ли она у томе овластити једнога свог члана.

М. Мијушковић мисли, да би цијелисходније било, да се мјесто „министар финансија“ стави: књ. влада по саслушању Државног Савјета.

Министар унутрашњих дјела Ј. Пламенац приговара Вулетићу, да је напустио своју изјаву да је то противуставно, тврдећи, да тога не постоји, а одбија и друге његове примједбе с обзиром на закон о министарској одговорности.

Министар финансија Д. Вукотић није за редакцију противну предложеној. Чл. 9. усвојен је по пројекту, а чл. 10. — нов — по извјештају примљен је по истом, као и чл. 11.

На коначном гласању закон је примљен са 53 гласа против 5 и 1 задржаног.

и Пијемонт морао и против своје воље пристати, али је Аустрија захтјевала, да Пијемонт, највише заинтересовани, буде из конгреса искључен.

То лудо захтијевање одлучи почетак рата. Франц Јосиф даде наредбу својој војсци да провали у Пијемонт. То је био случај, предвиђен уговором савеза између Пијемонта и Француске, прије године дана, потписаним у Торину. Француска је морала интервенирати.

Данашњи Наполеонов хвалиоци говоре да се има помоћ Француске приписати само личној вољи Наполеоновој, а да је сва Француска била противу рата. Истина је мало другачија. Ствар италијанска имала је пријатеља у Француској као друге; имала је противника, као Тијера. Али уопште јавно мњење није било оба-вијештено онда као данас и у питањима много мањима од италијанског питања. У парламенту је било пет републиканаца, и када је дошло на дневни ред питање о рату, та петиња су имала три различита мишљења. Двојица су била за рат, двојица против рата, а један за одлагање. То је био Емил Оливијер, који је образложио у камари устезање свога гласа. Он се бојао да се рат не заврши новим трактатом од Кампо Формиа. Жил Фавр, други од петиње, викаше са трибуне: „Ја велим да између нас и вас није могућ споразум у унутрашњој политици. Али кад ви хоћете уништити аустријски деспотизам, моје срце, моја крв, све моје биће је с вама...“

И грађанство париско френетичким демонстрацијама испратило је Наполеона на бојно поље, а Емил Одивнијер, који је био устегав свој глас, забиљежио је у својим успоменама: „Грађанство париско

није одобравао наше приговоре и није подражавало нашем устезању. Ватрено је одобравало рат за ослобођење. Ово је била за мене опомена, коју нијесам заборавао и која је утицала много на моје будуће држање“.

Пошто је рат плануо, енглеска влада, по жељи краљице Викторије, заузимала се из најбоље, да се локализира. Сумњајући да би Прусија могла прискочити у помоћ Аустрији, из Лондона је министар иностраних дјела писао њемачком сабору „ако Њемачка буде тако зло надахнута, да се умијеша у рат, да влада енглеска, која је одлучила да се држи строге неутралности, не би јој пружила никакве помоћи нити штитила њене обале од напада“.

Пруски Принц-регент био је лично за аустријску владавину у Ломбардији и Млетачкој. Такођер његова влада. Министар иностраних дјела у окружници пруским агентима писао је: „Ми нећемо да рат, који је отпочео у Италији, преврне постојећи ред: напротив, ми хоћемо да уздржимо територијалне посједбе аустријске у Италији, како су утврђени трактатима од 1815. и успоставимо мир на том основу“.

Али нијесу сви у Прусији тако мислили. Бизмарк, који се за вријеме рата 1859. налазио у Петрограду, савјетоваше пруску владу, да стаје на пут пораза Аустрије у Италији. Аустрија је неизбјежан непријатељ — сјутрашњи непријатељ, с којим треба прекинути. Будући гвоздени канцелар имаће већ у мозгу битку код Садове.

Други је био уз Бизмаркову политику Ласал, који у брошири „Италијански рат и дужност Прусије“ савјетоваше краља

ЛИСТАК

Послије педесет година 1)

(1859—1909.)

Рат противу Аустрије био је одлучен у јулу 1858. у вођешком селу Plombières, гдје је Наполеон III обично одио на личење свога здравља. Мир се имао закључити у Бечу, и Кавур, очаран оптимизмом француског цара, био је позвао Ламармору да се приправи како ће заузети аустријску престоницу, на челу побједоносних трупа.

Али се другачије збило. Рат је завршен у Вилафранки послје најкрвавије битке нашег доба — Солферино.

Наполеон је телеграфом у Париз: *Велика битка, велика побједа!*

Зашто се нијесу могли сабрати плодови оне *велике побједе*? Историја није још написала о томе пошљедњу ријеч.

Пакти утврђени у Plombières-у између Наполеона и Кавура били су категорички: проферати Австријанци из Италије; усповљење краљевине Горње Италије; уступање Савоје Француској. О Ници се имало говорити послје рата. Тако је Кавур доставио једним писмо Ламармори.

Доцније, Наполеон, ком су миле биле звучне фразе као његовом великом претку, говорио је, да Италија мора бити слободна од Алпа до Јадрана. Ова фраза, и ако без смисла, с одушевљењем се разносила с краја на крај Италије. У оно доба патриотског одушевљења није се

пазило толико потанко и све је било добро, и реторика, ако је само имала да разбуца зле трактате од 1815. и да ослободи Италију мрске владавине аустријске.

По плану унапријед установљеном у Plombières-у имао се створити изговор рата из унутрашњих неспоразума малих држава италијанских; јевропска дипломатија напротив сасвијем је другачије ствари довела, и с искреном напјером да обезбједи мир јевропски по сваку цијену, учинила је да рат буде неизбјежан.

Енглеска влада конзервативна, под председништвом лорда Дербија, хтјела је на сваки начин мир уздржати. Јавно мњење је било за ствар италијанску; такођер лорд Палмерстон, који је био на челу либералне странке; али влада и краљица Викторија бојали су се да Наполеон не почне рат освајачки. Нијесу могли ни замислити, да ће се Француска изложити страшној неизвјесности за лијепе очи Италије и за љубав начела народности.

Пег дана послје прве битке код Монтебело, т. ј. 25. маја, краљица Викторија писала је царици Јевгенији да се ратовање мора локализовати, или да не смије прећи преко Тијина, одакле би отпочело освајање.

Ал' одиста рат се шћаше избјећи, или боље, одложити за коју годину, да није било тврдоглавости Аустрије, која је хтјела по сваку цијену понизити Виктора Емануила.

Велесиле су се биле споразумјеле да стану на пут рату и предложише јевропски конгрес да се претресе италијанско питање. Француска пристаде; такођер је

1) Италија слави педесетогодишњицу свога ускрсуња. Доносимо овај пригодни чланак из миланског листа „Il Secolo“, с обзиром на његову ситоријску важност.

3. је тачка дневног реда: начелан претрес приједлога закона за измјену и допуну у чл. 3. закона о осигуравајућим друштвима. За извјестилачким је столом такође извјестилац *Р. Бошковић* и чита.

Владин повјереник *М. Јовановић* говори о разним осигурањима и износи потребу истих, истичући дужност државе, да своје грађане осигура и осигурање да буде што сигурније, јевтиније и т. д. привлачењем више солидних друштава ради конкуренције. Истиче затим потребу предложене измјене с обзиром на статуте друштвене и налази, да установа изборног суда неће бити на штету осигураника.

Ј. Сисакојевић налази, да предложене измјене и допуне не само да иду на бољитак осигураника, већ напротив, јер им је до сада гаранција за правду била у суђењу редовног суда. Замјену редовног са изборним судом сматра штетном по осигураника обзиром на то, да он често пута није у стању вршити избор лица за тај суд. Противан је овој измјени, налазећи, да би добро и потребно било измијенити тач. 5.) односно кауције друштвене.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* изјављује, да не стоји Спасојевићево тврђење, да ће ова измјена бити на штету осигураника, наводећи, да овдје нема ничега новог већ само констатација онога што постоји. Држи, да влада није требала излазити пред Скупштину с овом измјеном, већ је њу могла сама учинити, али то није учинила с обзиром на социјални проблем.

С. Вулетић предочава два спорна случаја код суда, чији је он председник, против друштва *Mutuala*, налазећи да је главно наћи начина, да осигураници буду сигурни. Не налази у осталом, да тачка 5.) овлашћује владу на самостално доношење ове измјене.

На начелном гласању приједлог је примљен са 52 против 1 гласа, а у појединостима како је предложен.

Сједница је закључена у ¼ сата после подне, а друга заказана за сјутра дан у 9 сати прије подне с продужењем дневног реда.

Секретар
Д. Петровић

Председник
М. Ђукановић

Посјета руских политичара у Енглеској.

Као што смо у прошлом броју нашег листа јавили, допутовали су на позив енглеских државника највиђенији чланови руске Думе и Государственог Савјета у Енглеску, да се као гости Енглеза а поводом недавно склопљеног руско-енглеског споразума, лично увјере о симпатијама, које гаји енглески народ према великој Русији. Енглези су се побринули, како би дочек и угостење руских политичара било што сјајније. Комитету су послати богати прилози, а на свечаности руско-енглеске позвана су оба архиепископа, кентербериски и јоршки, војводе, грофови, лордови, најистакнутији посланици оба Дома, лондонски лорд-мајор, председници британске академије и академије наука, ректори свију универзитета, најчувенији научници, редактори мјесеч-

да стане на страну Италије. „Да је жив наш Фридрих Велики — писаше ватрени трибун — он би одма напао Аустрију и установио би јединство Њемачке“.

Русија је била такођер против Аустрије, што је много припомагло да ублажи *ратоборност пруске владе*. Горчаков је чинио знати у Берлину, да Русија намјерава сачувати себи слободу акције; она ће бити неутрална све док се Њемачка не би умијешала у корист Аустрије. У овом случају Русија би сматрала својом дужности, да стане на пут сваком мијешању, које би довело до опште конфларације.

Тако су били расположени разни јевропски кабинети у часу, кад је француска војска прелазила Монфенизио и с друге стране се искривала у Ђенову уз френетичке акламације одушевљеног народа.

Била је права срећа за Италију што је Аустрија повјерила ратовање староме маршалу Ђулају, који, увјерен да је требало бојеве бити у Квадрилатеру а не у Пијемонту, није ни мало хитао да се користи погодним часом своје бројне надмоћности, на да се бије наполе с пијемонтским трупама и онима француским, прије него ли се оне састану.

Оних двадесет дана, што је Ђулај уложио од Тишина до Сазии и Доре и По-а — били су управо провиденцијални и одлучише исход цијеле кампање.

Двије војске савезничке биле су надахнуте истим одушевљењем и такмичиле су се у јунаштву.

Код Монтебело, 20. маја, прва велика битка, којом се отпочело ратовање, пијемонтска коњица, којом је заповиједао Де Сонац и француска дивизија, којом је заповиједао Форей, овјенчаше се славом.

ника и дневних листова. Сви су се позивани одазвали позиву, међу њима и доскорашњи противници Русије, лордови Кромер и Керзон. Сва свјесна и родољубива Енглеска пружа руку Русији. Непријатељи Русије у Енглеској су сада само теоретични револуционарни. — Мислило се, да ће скорашњи састанак руског Цара са њемачким Царем имати уплива на овај дочек и измијенити штогод у пријатељском расположењу Енглеза према Русији и Цару, али од тога се није ништа догодило. Исто се тако енглески листови радују, што је шведска журналистика симпатично писала о рускоме Цару. Органи и вође социјалистичких странака у Шведској свечано су се одрекли непријатељства према Русији, јер би то у садашњим приликама био акт највећег непатриотизма. „Times“ вели, да ће такав поступак сачувати шведске социјалисте од непопуларности, у какву су запали социјалисти у Енглеској.

Књижевност, умјетност, просвјета

Стогодишњица српске новосадске гимназије. До године у ово доба навршиће се управо 100 година, како је ударио темељ српској гимназији у Новом Саду велики српски добротвор Сава Вуковић с 40.000 фор. Стогодишњица прославиће се на најсвечанији начин, којом ће се приликом у гимназији открити у природној величини и слика Вуковића и другог добротвора српске гимназије, барона Милоша Бајића, који је прије неколико година, кад су Мађари хтјели да затворе тај српски храм просвјете, бајаги због трошности зграде, сам поконио 100.000 форинти, да се одмах могла саградити нова дивна зграда за гимназију.

Упута у фотографију. Управо је изишла књига под горњим насловом, који је написао проф. Јурај Божићевић у Сплету. Књига има 134 стране, а украшена је са 91 сликом, 6 таблица и 8 умјетничких прилога, те стаје кр. 2-70. Књига ће врло добро доћи свакоме, ко се подробније жели упознати са фотографисањем.

Књижевни оглас. Др. Ђ. Радић, секретар Срп. Пољопривредног Друштва у Биограду дао је у штампу врло интересантну, поучљиву и корисну књигу: **НАШЕ ОТРОВНЕ ЗМИЈЕ И БИЉКЕ (СА ГЉИВАМА).** Књига је, ради бољег објашњења, украшена са умјетнички израђеним сликама у слогу, а осим тога израђене су биљке и гљиве на 8 засебних табака у природним бојама, тако да и свако дијете може на први поглед из далека још познати отровну змију, биљку и гљиву. — Змије, биљке и гљиве узете су из свију српских крајева. — Штампа се на финој, сатинираној хартији.

Г. Др. Милан Јовановић — Батут професор, као умовљени рецензент, дао је Одбору Књижевног Фонда Коларчеве Задужбине овако мишљење о овој књизи:

„Г. Др. Ђорђе Радић је опробан практичан писац и познат учитељ у својој струци. Његови популарни списи унијели су много свјетлости у поједине гране наше привреде. И овај спис исте је природе и исте вриједности. Намијењен је широкој публици и наћи ће у њој велики

Од Монтебело на Палестро, код Сан Фермо, на Мађенту, Мелењано, Солферино — све су битке и побједне, које су слиједиле једна за другом муњевитом брзином.

Пророчански повик Гарибалдове химне: *На поље из Италије, на поље туђине!* — остваравао се дјелима.

Па за што се тај величанствени мах зауставио у Вилафранки?

Дан прије Солферинске битке Наполеон III примио је вијест од царице Јевгеније, да се пруска војска сакупља код Кобленца и Келна, готова да продре у Француску, те га заклиње да закључи мир.

Ово је писмо Наполеон прочитао Виктору Емануилу, и оно је узрок што је цар послје Солферинске битке, одма предложио примирје.

Не може се занијекати мобилизација пруска према граници француској; али не може се озбиљно претпоставити, да Прусија шћаше загазити у рат противу Француске, знајући да би тим изазвала Русију да се у рат умијеша, и Енглеску, у којој је баш тих дана конзервативну владу замијенила либерална са Палмерстоном на челу.

Осим тога, Прусија је тежила да у њемачкој конфедерацији замијени Аустрију. Прусија шћаше се ставити на расположење Аустрији не као савезница, него као посредница и представница њемачке силе. Фрањо Јосиф, увријеђен претензијом Прусије, предаде претјест сабору њемачком и похита да се споразумије непосредно са Наполеоном, одричући се Ломбардије а задржавајући Млетачку и тако је сачувао још за коју годину првенство Аустрије у њемачкој конфедерацији.

број својих читалаца. — Тема је врло сретно изабрала, нарочито за нас; природно је и згодно заокружена, практично подијељена и заслужује свако признање. — И обрада самога материјала изведена је необично практично. — Писац износи у појединим одјељцима само оно што је и ширим круговима нашег народа блиско и приступачно, дакле и занимљиво и разумљиво. Па у томе се ограничава само на оно, што је најпотребније. Текст је допуњен сликама. Слике су одабране, живе и тако инструктивне, да доиста служе лакшем разумјевању самога предмета.“

Цијена је књизи само двије круне. — Пријаве на претилату могу се још сада слати на писца Д-ра Ђорђа Радића у Биоград, а новац кад књига буде готова. Скупљачи добиће књигу на име награде у фином, елегантном тврдом повезу, а осим тога уобичајени рабат 10%.

Препоручујемо и нашим књижевним и народним добротворима, свештеницима, професорима, учитељима, државним економима, школским одборима и свима, којима живот и здравље народа нашег на срцу лежи, да се скупљањем претплатника својски заузму, да се ова корисна књига што више у народ распростре. За поклањање сеоској дјечи драгоцијенијег и љепшег поклона нема.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Одликовање. Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је одликовати г. Милоја Ж. Јовановића, начелника Министарства финансија, Даниловим орденом трећег степена, и у знак Своје високе пажње према г. Јовановићу, предао му је својеручно знаке одликовања, изјављујући му потпуно признање на досадашњем раду.

Из Митрополије. Од почетка ове седмице држе се сједнице Светог Синода, гдје се рјешавају разна питања, која спадају у његову надлежност.

Забава „Његоша“. Прво Цркв. Пјевачко Друштво „Његош“ приредило је 16. о. мј. у просторијама Зетског Дома у част рођен-дана Њ. Кр. В. Пријестолонашљедника Књаза Данила свечану забаву с игранком. Позориште је било дупке пуно најотмјенијег пријестоничког грађанства, а забаву је изволио посјетити и Њ. В. Књаз Петар. Програм забаве вјешто су извели друштвени чланови, и били су послје сваке тачке од публике бурним одобравањем поздрављени. Послије концертног дијела настала је игранка, у којој је најживље учествовао и Њ. В. Књаз Петар и која је у најбољем расположењу трајала до касно у ноћ.

Из нашег позоришта. Дилегантско одјељење овд. Радничког Друштва представљало је у позоришту Зетског Дома у прошлу недјељу и понедјељник три пута популарну Суботићеву трагедију „Бој на Косову“. У недјељу, 14. о. мј., била је најприје дневна представа за овдашњу гимназијску младеж, на коју овакви историјски комади веома васпитно дјелују, а ниска цијена од по 40 пара за свакога омогућила је приступ и најсиромашнијему. Истога дана у вече била је и вечерња представа пред дупке пуном

Ето зашто преговори о миру тако брзо стигаше до закључка.

* * *

Преговоре је водио непосредно са Фрањом Јосифом принц Наполеон, генерал Виктора Емануила. И овај принц, који је био најватренији покретач рата, послје Солферина постаде као занешен неопходном потребом мира.

Он је успио, да Фрањо Јосиф потпише наказни уговор политички, по коме се уступала Ломбардија са изузетком тврђава Пешкијере и Мантове, и устаовиљавала италијанска конфедерација под почасним предједништвом Папе. Млетачка, као члан те конфедерације, остала је под круном цара аустријског, а Велики Војвода Тоскане и Војвода Модене повраћали су се на своје престоле.

„У Берлину ће се овоме чудити, рекао је Фрањо Јосиф, пошто је потписао тај документ. Али се ја радујем и претпостављам да поустим једноме цару него једноме конгресу“.

Још од почетка војних операција, Кавуру није ништа саопштавано. Али кад је чуо о чему се ради, долеће у главни стан, и ту је са Виктором Емануилом имао оштрих ријечи. Он је викао: „Била би срамота потписати такав документ. Боље је да сами наставимо рат. Боље је одрећи се Краљевине. Ја никад нећу потписати тај акт и молим Ваше Величанство да примите моју оставку.“ Повративши се у Торин још је ужаснији био. Једноме изасланику Наполеонову, који га је сустигао да чује, да ли је збиља дао оставку, викнуо је: „Ваш ме је цар обезбачио. Да, обешчистио. Дао ми је своју ријеч, да се неће зауставити прије него ли проћера Аустријанце из Италије,

позоришном салом отмијенога грађанства, а представу је благоизволио посјетити и Њ. В. Књаз Петар.

Комад је изврсно одигран и дилетанти били су од многобројне публике честим одобравањем награђени, а опште се допадање изазвали сјајни нови костими и лијепо декорисање позорнице. Трећа представа била је на сами Видов-дан у вече искључиво за питомце официрске школе, и за ову представу слободно се може рећи, да је испала мимо очекивања. Око половине првога чина представа је благоизволио својом посјетом почастити и Њ. Кр. В. Књаз Господар, који је при доласку био одушевљено поздрављен. И у часу кад је Друштвени тамбурашки збор између чинова засвирао „Онамо онамо“, бурним усклицима „Живио Господар“ није било краја.

На касу је од ове три представе пало преко 600 круна, који ће одзив без сумње осоколити наше дилетанте, да трезвеним радом и досадашњом вољом истрају у отпочетом правцу.

Дјевојачки Институт. У петак 12. о. м. завршен је годишњи тецај у овдашњем Дјевојачком Институту Царице Марије. Крајем године било је у свим разредима Института 78 ученица, од којих је свршило осмогодишњи тецај свега 14 ученица и то: 6 из Црне Горе, 1 из Загреба, 1 из Котора, 1 из Книна, 1 из Призрена, 1 из Билеће, 1 из Скадра, 1 из Керча на Криму и 1 Гусина. Све ове ученице свршиле су тецај учења с врло добрим, а неке и одличним успјехом, и добиле су прописане награде и дипломе, по којима имају право да буду учитељице на народним и средњим школама.

Година је закључена благодарењем, иза чега су у присуству дјечијих родитеља, прочитане оцјене годишњег владања и успјеха свијех ученица. Свечаност је завршена пјевањем црногорске и руске химне, а затим су се ученице разишле својим кућама.

Велика гимназија на Цетињу. Школска година у Великој гимназији завршена је 18. о. мј., када су ученицима раздате свједоцбе о школовању и владању. У овој шкокској години у свих седам разреда било је 271 ученик, од којих су у току године отпали 20. Ученика првог реда с одликом било је 44., првог реда 107., другог реда 37. и трећег реда 17., а 46. су остали да полажу поправни испит. Стипендиста је било 30. У овој гимназији је радило осамнаест наставника, међу којима је и управитељ.

Идуће шк. године отвара се у овој гимназији и осми разред, те ће тако наша Велика гимназија бити потпуна.

Распука у Дјечијем Саду. Занимања у овд. Дјечијем Саду Њ. Ц. В. Велике Књазице Милице Николајевне завршују се сјутра. Тим поводом биће приређена у просторијама. Сада мала изложба дјечијих ручних радова, која ће бити отворена цео дан, а у 10 сати прије подне дјеца ће при распуку уз пјесме и декламације изводити и разне игре, којему чину уз дјечије родитеље могу слободно присуствовати сви, којима је мио напредак наших малишана. Исто тако је и приступ у изложбу свакоме слободан.

и у име накнаде резервирао је за себе Ницу и Савоју. Наговорио сам мога краља да пристане на ту жртву, и сада цар хоће да прикује мога краља у конфедерацију с Аустријом и с осталим владоцима италијанским под предједништвом Папе!... Тај трактат неће се извршити. Ја ћу ступити у редове револуције и споразумјећу се с Мачинијем!“

Гњев Кавуров био је потпуно оправдан и сви патриоти у Италији дјелили су његово мишљење. Срећом цео народ средишње Италије био је противан повратку пређашњих прогнатих Владара и плебисцит стаде на пут извршењу онога наказнога трактата.

* * *

Прошло је педесет година од оних великих догађаја. Нас је Француска задужила, која је потоцима своје крви нама дала независну отаџбину; задужила нас је Енглеска, која је послје пада конзервативног министарства енергично подржавала нашу ствар; задужила нас је Русија, која је задржала Прусију да не ступи у рат против Француске и Италије. Без ове помоћи материјалне и моралне, велики сан свих Италијана не би се остварио тако брзо и тако срећно; и за то данас са болом у души гледамо Италију са јучерашњим непријатељима у савезу, који искључује великодушне пријатеље, који су нам помогли у часу опасности... И само тај облак квари патриотске свечаности педесетогодишњег нашег ослобођења.

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 17. јуна. Предсједник Скупштине Љ. Јовановић наименован је за министра унутрашњих дјела, а министар привреде Продановић повукао је оставку.

Будимпешта, 17. јуна. Извршни одбор независне странке једногласно је одбио предлог краљевог поузданика Др. Лукача односно образовања владе.

Беч, 18. јуна. Да се спријечи у парламенту претрес о трговинском уговору са Румунијом као и о закону, којим се овлашћује влада да може закључити трговинске уговоре са балканским државама, чешки аграрци и Словенци поднијели су 61 спрешни приједлог у знак опструкције.

Хелзингфорс, 18. јуна. „Штандарт“ са царском породицом, на повратку са пута у Штокхолм, допловио је опет у финске воде.

Беч, 19. јуна. Економни одбор парламента усвојио је трговински уговор са Румунијом, као и предлог закона, којим се овлашћује влада, да закључи трговинске уговоре са балканским државама.

Месина, 19. јуна. Јутрос у 7¹/₂ часова био је веома јаки земљотрес, који је трајао 8—10 секунда. Многи зидови су се срушили, народ оставља куће. Пет минута после првог дошао је други земљотрес. Једна жена са дјететом извађена је мртва испод рушевина.

Петроград, 20. јуна. Од јуче било је 92 нова случаја колере, од којих 40 смртних. Укупни број обољелих од колере износи 615.

ПОЗИВ

Позивају се сви питомци Књ. Министарства Просвјете и Црквен. послова, да најдаље до 10. јула ове године поступе сагласно чл. 5. „Правила о држ. питомцима“, т. ј. да поднесу Министарству Просвјете и цркв. послова, извјештаје од управе дотичне школе о свом владању и успјеху у наукама.

У противном случају поступиће се према питомцима сагласно чл. 6. поменутијех правила.

П. Бр. 1909. Из Канцеларије Књ. Министарства Просвјете и Црквенијех послова, 18. јуна 1909 год. на Цетињу. 1,2

ОБЈАВА

На дан 26. јула тек. године у 10. часова прије подне, Административно одјељење Министарства Финансија и Грађевина, одржаће јавну лицитацију за набавку целокупног канцеларијског материјала за сва државна надлештва и школе у земљи.

Ко би се желио примити, да потребну количину канцеларијског материјала лиферије, нека се за ближа извјешта и услове обрати сваког радног дана, у канцеларијске часове, поменутом одјељењу, гдје се могу видјети и гдје ће се примати модели свију врста писаћег материјала.

Уговор ће се закључити на три године, од 26. сеп. 1909. до 26. сеп. 1912. год. по старом календару. Подузимач има положити у Благајни Књ. Министарства Финансија и Грађевина као кауцију у готову новцу или папиру од вредности 6.000 круна.

Број 370. Из канцеларије административног одјељења књ. министарства финансија и Грађевина, 29. маја 1909 год., Цетиње. 4,8

ОБЈАВА

Царско Руско Посланство на Цетињу обавијестило је ово Министарство, да има већи дио наших поданика, који су отишли на рад у Јунану-Кини, — без рада, ушледе тога, што управа тамошњих жељезница, које се граде, неће да прима раднике из Европе.

Наведено се ставља на знање и управљање свима Књ. поданицима, да не би предузимали тако далеко и скупо путовање, јер ће се изложити неприликама, пошто зараде не могу наћи.

№ 6446 ех 1908 г. Из канцеларије књ. министарства иностраних дјела, 29. маја 1909. на Цетињу. 3,3

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 2 јула ове год. држаће јавну лицитацију у Подгорици, за набавку потребите дрвенарије за градњу здања „Дома Књ. Владе“ на Цетињу.

1) 4500 комада јелових штица од 3 метра дужине, 0.25 м. ширине и 3—5 цм. дебљине;

2) 909 комада јелових греда, разне дужине и дебљине;

3) око 1000 метара јелових греда, такође разне величине; и

4) око 1000 комада штица јелових од 4 м. дужине, 0.25 м. ширине и 3—5 цм. дебљине.

Подузимач је дужан предати цијелу дрвенарију на мјесто грађевине, најдаље до 1 јануара 1910 год. а 1000 комада штица од 4 м. до 1. септембра ове год.

Подузимач је дужан предати кауцију од тридесет на сто у готову новцу или непокретним добрима. Непокретност подложена има се таксирати о трошку подузимачевом.

Остали ближи услови могу се сазнати у канцеларији Одјељења за Грађ. и Саобраћај сваког дана за вријеме канцеларских часова, на дан лицитације и у канцеларији настојника грађевина у Подгорици почевши од 24 овог мјесеца.

Број 1051. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 20. јуна 1909 год. Цетиње.

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 5 јула ове год. држаће јавну лицитацију у Канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај за набавку потребитих прозора и врата за здање „Дома Књ. Владе“ на Цетињу:

1) 14 прозора на два телера, спољњи од арижа, унутрашњи од јеловине, на компас;

2) 181 прозор на два телера, спољњи од арижа, унутрашњи од јеловине;

3) 40 прозора на један телер, од јеловине;

4) 12 прозора на један телер од арижа;

5) 6 врата од арижа на компас;

6) 216 врата од јеловине;

7) 16 врата простих од јеловине.

Подузимач је дужан предати цијелу количину унутрашњих телера на мјесто грађевине, најдаље до 1 марта 1910 — а спољне до 1 маја 1910. год.

Подузимач дужан је предати кауцију од тридесет на сто у готову новцу или непокретним добрима. Непокретност подложена има се таксирати о трошку подузимачевом.

Остали ближи услови могу се сазнати у канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај, сваког радног дана за вријеме канцеларских часова и на дан лицитације.

Бр. 1051. Из Канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај, 20. јуна 1909. год. Цетиње.

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 29. јуна т. г. држаће јавну лицитацију у канцеларији Капетанског Суда у Ј. Риги, за израду 18 виших и мањих камених мостића на линији колског пута Колашин—Јаблан.

Целокупни материјал за мостиће, дужни ће бити прибављати подузимачи.

Подузимачи ће бити дужни израдити све мостиће најдаље до 1. окт. т. г. Планови прорачуни и други ближи услови, могу се сазнати у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај сваког дана за вријеме канцеларских часова, а такође и на дан лицитације.

Подузимачи су дужни предати Одјељењу кауцију од тридесет на сто 30% од вредности погођеног рада и то у непокретним добрима или готову новцу. Непокретност дужни су подузимачи о свом трошку таксирати у надлежном капетанском или Општинском Суду. Ко би желио лицитирати нека писмено извјести Одјељење за Грађ. и Саобраћај најдаље до 24. јуна ове год.

Број 964. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 11. јуна 1909 г. Цетиње. 2,3

СТЈЕЧАЈ

Рјешењем Обласног Суда у Колашину, од данас, број 1119. IV. 1909. 314, донесеним у смислу наредбе Књ. Министарства Правде, од 23. маја т. г. број 1852, отворен је стјечај над свом имовином Милоша П. Мартиновића из Андријевице; стога се позивају сви његови дужитељи да најдаље до 1. јула ове године, пријаве своја потраживања Обласном Суду у Колашину, поткријепања потребним исправама. Ко се, пак, не пријави до означеног рока, потраживање му се неће уважити.

Колашин, 29. маја 1909 год.

Књ. Обласни Суд
За врш. дуж. председника,
судија, Ђ. Вуковић
Р. 99 Бр. 312 2,3

СТЈЕЧАЈ

У смислу рјешења овога суда од 14 марта ове год., број дони, отворен је стјечај над имовином кућне заједнице Благоје С. Перовића, из Подгорице; Стога се позивају сви његови дужитељи, да се најдаље до 7 јула ове год., са својим дуженима поткријепањем пуноважним исправама, пријаве Општинском Суду у Подгорици.

Послије означеног дана ничије се потраживање неће уважити.

Број 672. IV. 1909. 154.

Подгорица, 6. јуна 1909. год.
Књ. Обласни Суд
за председника
судија, С. Радуловић.
Р. 78. Број 323. 2,2

ОГЛАС

У извршењу рјешења потписаног суда од 30. маја ове год., број и ознака дони, а на темељу чл. 665. и 666. Општег Имовинског Закона, у вези са чл. 220. тачка 2-га закона о суд. поступку у грађ. парницама овим се ставља до знања заинтересираним, да је за старатеља отсутног Петра Тошића из Језера, одређен његов брат Новица Тошић, из истог мјеста, који ће га пред судовима заступати у свима његовим имовинско-правним пословима.

Уједно се овим позива и отсутни Петар Тошић на преданак потписаног суда ради личног заступања по горњим пословима, као и његови повјеритељи, да, до закључно 16. августа ове год. поднесу Обласном Суду своје пријаве заједно с пуноважним документима за потраживање према Тошићу, а који, и у колико то, до данас нијесу учинили — с напоменом, да се после горњег рока ниједно потраживање неће уважити.

Број 1787. ех 1909 IV.—1903. 884.

У Никшићу, 2. јуна 1909 г.

— Књ. Обласни Суд —
за председника
судија Дим. Ј. Николић
Р. 159 Бр. 311 2,3

Приватни огласи

Јанко Спасојевић

дипломирани правник, бив. виши државни чиновник, прима на заступање: парнице грађанске и кривичне пред свима судовима у Књажевци, административним и духовним (специјално бракоразводне) властима;

посредује при склапању уговора и других правних послова;
пише молбе и жалбе за све земаљске власти; даје савете по свима пословима, који спадају у правну струку и т. д.
Станује до Руског Посланства.
Цетиње. Р. 60, Бр. 142 4,4

ОГЛАС

Српско Црногорско Емигрантско Друштво
563—11—ave. NEV-YORK U. S. A.

Имамо част јавити браћи Србима у Домовини, — особито онима, који су намерили путовати за Америку, да смо отворили Српско-Црногорски Емигрантски Дом. Примамо наше путнике са Држ. искрпаша Ellis Island-a.

Ово је друштво установљено по закону Државе Њу-Јорк.

За информације — објашњења и савете треба се обратити друштвеном потпредседнику госп. Мићу М. Павићевићу на Цетињу.

Председник
Мато Злоковић
Р. 70 Бр. 274 3,4

НА ЗНАЊЕ. Јављам поштованим грађанима, и свијема који

мисле да путују за Америку преко Трста—океанским бродовима, — да сам опуномоћен од П. Агенције међународне. Р. Христифидне у Трсту, — да у име њено примам путнике, експедијем до Тријеста и вршим пуноважно у њено име све послове, који се на експедицију путника односе. Саопштавајући горње, част ми је овдје изложити и услове као и остало што се на путнике односи.

П. Агенција, у чије име ја радим, прима сваког путника из Црне Горе, са осигурањем, и то да приликом поласка на океан уз путну вођу положи још и 10 круна на име осигурања, за коју суму добија полицу тако: Ако у путу погине или умре плаћа му се 1200 круна; Ако се рани 500 круна и ако га врате добија натраг цио новац од подвоза изузев оних 10 круна што је за осигурање дао.

За горње ја сам добио гаранцију и гарантујем у име фирме свакоме п. путнику.

Дакле, из горњег види се, колика је корист за наше нејеште путнике, јер немојау да се муче и пате по свијетским штацијама, те да их деру самсари, него слободно и без муче и одаваде до Трста са својим упуством и од Трста до Америке са упуством П. Агенције.

Као дугогодишњи америкашки радник и познавалац Америке, при кретању сваком путнику дају тачна објашњења о свијем радничким штацијама за објект Америке, о цијенама у подвозу, о времену и о свему што коме буде требало да зна.

Моја је радња у Никшићу у мојој сопственој кући до 10. јуна Бурзеријевића.

Никшић, 10. јуна 1909 г.

Споштовањем
Јевто А. Драшковић
трговац
Р. 275 Бр. 327 1,3

ОГЛАС. Продајем моју кућу на Приштан на најљепше мјесто, из слободне руке; кућа је на два боја са 6 камара и балконом, са кућом припада 3 рала земље је има и шуме. Ко жели купити поменуто имање нека се пријави потписоме. Истовремено продајем и мобиле усьед поласка у Русију, је намјеравам кренути до 1. августа ове године.

Улицу, 10. јуна 1909.

Р. 64 Бр. 325 1,3

Марко Стаковић.

КУПУЈЕМ употребљене црногорске марке свих емисија.

Алекса Станковић
благајник „Росије“, Београд.
Р. 11 Бр. 296 2,3

НА ЗНАЊЕ. Зубољекерски кабинет стално је намјештен у Башића ул. дом Бећа Лукачевића. Мијења, пломбира, чисти по најумјеренијој цијени.

Подгорица.
Р. 27 Бр. 304 2,3
Споштовањем
Евр. Калуђеровић.

ЗА ИСПИТЕ препоручујем српским православ. црквеним општинама и школским управама: „Споменак“ илустр. лист за децу. Цена 2¹/₂ кр; На Видовић-дан, позоришни комад. Цена 30 пот; Бакине ирице. Цена 30 п.; Умиљато јање 20 п.; Анђео хранитељ 40 п.; Св. Сава у песмама 30 п.

При поруцини треба одбити 30% а остали новац уплатити овако: Јован Мартиновић уредник „Споменка“ Радсцова. Per Nachnahme поручиоци плаћају поштарину. П.п. Бр. 297 3,3.

КУПУЈЕМ све врсте Црногорских употребљених поштанских марака и плаћам добре цијене. Такође купујем марке и других држава, — по 100, по 1000 и по 10000 комада

Н. Preister, ulica 98. — Zagreb.
Р. 30 Бр. 316 2,2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног сина, односно супруга и брата

† СТЕВА ЛУКИНА ИВАНОВИЋА

— умировљеног војног капетана —

који се после кратког боловања у Петрограду 2. овог мјесеца у 58-ој години свога живота пресели у вјечност, сматрамо за најсветију дужност овим путем изјавити нашу доживотну благодарност и највеће признање:

Почасној чети руских војника на челу својих официра, која га је уз пратњу музике до вјечне куће допратила;

г. г. д-ру Анту Гвозденовићу, инжењеру Н. Јоветићу, д-ру Жерану, командиру Гојнићу, капетанима: Драгославу Поповићу и Р. Љумовићу, Луки Пиштелићу, и студентима: Меденици, Башовићу и друговима; госпођицама: Марији Павловићевој и Александри Александровној, који погребу присуствовали и на покојниковој гробу вијенце положише.

Такође наша доживотна благодарност, хвала и највеће признање:

Министру Војном, Генерал-Ађутанту, господину бригадиру Митру Мартиновићу, са великим бројем браће Мартиновића;

г. командир Милутину Вукотићу, началнику Генерал-штабног одјељења Министарства Војног са великим бројем војног и грађанског чиновништва;

Народном посланику г. Попу Илији Капићу с Угњанима, Бјелошима и Очинићима;

Његошима и грађанству вароши Цетиња обоје пола, који га приликом одржаног покајања 12. о. мј. у покојниковом родном мјесту — кући искрено ожалише и са тим нам наш неизмјерни боли тугу у неколико ублажише.

Нарочита и најтоплија хвала браћи Доњокрајцима, који су на глас покојникове смрти, сви скупа похитали, покојника свесрдно и најискреније ожалили и велики број покајница цио дан предусријетали.

Срдачна хвала г. Стеву Мартиновићу, писару Министарства Просвјете на онако дирљивом говору, у коме је истакао покојникове врлине, као и г. г. Перу Поповићу учитељу, и Виду В. Милошевићу, на њиховом такође дирљивом говору.

Још једном свима и свакоме, који нам ма којим путем изјавише своја саучешја, остајемо доживотно захвални и благодарни.

Доњи Крај, 13. јуна 1909 г.

Ожалошћени: мајка Станица, супруга Надежда, браћа: Јокан и Мило — ИВАНОВИЋИ, са осталом родбином. Р. 290 Бр. 333 1,1

Наш нигда непрежаљени брат

† НИКОЛА

барјактар и заступ. командира чете

послије подужег тешког боловања пресели се у вјечност 7. јуна о. г. у најбољој мушкој снази, у 38 год. живота и тиме удари неизљечиву рану своје братству, које га никад прежалити не може.

Не можемо пропустити а да и овим путем не изјавимо најдубљу благодарност на телеграфском дирљивом саучешју Министру Војном, Генерал-ађутанту, бригадиру господину Митру Мартиновићу.

Доживотну благодарност дугујемо браћи Васојевићима, који својим многобројним учешћем до 1500 душа увеличаше спровод и ублажише у неколико нашу тугу, а нарочито обласном управитељу г. бригадиру војводи Лакићу Војводићу, кап. Милутину Радонићу и кап. Ивану Чукићу са грађанима вар. Андријевице; кап. Јеврему и ком. Драгу Бакићима са Забрђанима; командирима Лабовићу и Лекићу са Краљанима; командир Мирашу Болену са Ђуличанима; командир Микићу са Величанима; капет. Вулевићу са Трешњевцима; браћи Полићанима а особито Божићанима.

Искрено захваљујемо на телеграфском саучешју г. народним посланицима: Сави Драговићу, Радоју Ракочевићу, Гавру Протићу; даље ком. Вешовићу, сержару Милошу Томовићу, попу Крсту Томовићу, кап. Мили Радонићу, браћи Саичићима, З. Вуковићу, сержару Рашовићу, М. Вешовићу, Р. Зеквићу, С. Меденици, Раму Н. Мартиновићу секр. мин. ун. дјела, Ј. Вушуровићу и осталој браћи Васојевићима, који из свих крајева послаше многобројна телеграфска саучешја.

Хвала г. г. свештеницима на извршеном опјелу, а г. г. учитељима на увеличаном спроводу.

Хвала свима на многобројном учешју при спроводу, чија величанственост у многе ублажи тугу за ненакнадним добрим Николом.

Андријевица, 10. јуна 1909.

Ожалошћени: Браћа Дедовићи.

Р. 230, Бр. 331 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда незаборављеног родитеља: мајке и бабе

† САВИЦЕ сержара БОШКА

која се после дугог и тешког боловања пресели у вјечност 6. јуна, а предаде матери земљи 7. истога мјесеца, о. г. у 88 години свога живота, сматрамо за особиту дужност изразити особиту захвалу свима онима, који нам ма којим путем било лично или писмено изјавише саучешје у нашој големој жалости за нашим добрим родитељем.

У Загачу, 10. јуна 1909 год.

Ожалошћени синови: сержар Илија, оф. Ми-роје и унук Благо Беговићи. Р. 83 Бр. 330 1,1